

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Incze András Péter ügyvéd által képviselt felperesnek, a Heinzelmann és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű és a dr. Rácz Zoltán Ügyvédi Iroda által képviselt III. rendű alperes ellen üzletrész átruházási szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 6-án kelt 19.G.40.128/2010/7. számú ítélete ellen a felperes részéről 8. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 20.000 - 20.000 (húszezer-húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes, a korábban I. rendű alperesként perben állt ... (a továbbiakban: I. rendű alperes), valamint a II. és a III. rendű alperesek 750.000 - 750.000 forint névértékű, 25-25 % mértékű üzletrésszel a ... Kft. és az ... Kft. tagjai voltak. Az alperesek ...ban bejegyzett gazdasági társaságok.

A peres felek 2007 tavaszán tárgyalásokat folytattak arról, hogy a felperes és a III. rendű alperes üzletrészeit eladják az I. és a II. rendű alperesnek.

Az alperesek 2007 áprilisában aláírásra megküldték a felperesnek az üzletrész adásvételi szerződések tervezetét, valamint a ... Kft. és az ... Kft. társasági szerződése üzletrész átruházással is összefüggő módosításának tervezetét.

A felperes az üzletrész adásvételi szerződés-tervezeteket nem írta alá, helyettük új szerződés-tervezeteket készített, amelyeket az aláírt társasági szerződésmódosítás-tervezettel együtt megküldött az alpereseknek, akik a társasági szerződést módosító okiratokat aláírták, a felperes által küldött üzletrész adásvételi szerződés-tervezeteket azonban nem.

A valamennyi tag által aláírt társasági szerződésmódosítások 1. pontjában a felek azt rögzítették, hogy a ... Kft.-ben , illetve az ... Kft.-ben lévő üzletrészeit a felperes az I. rendű alperesre, a III. rendű alperes a II. rendű alperesre „névértéken átruházta", ezáltal az I. és a II. rendű alperesek üzletrésze 50-50 %-ra módosult.

A felperest a cégbíróság az ... Kft. esetében 2006. március 17-i hatállyal, a ... Kft. esetében 2006. április 12-i hatállyal törölte a társaság tagjai közül a cégjegyzékből, a cégnyilvántartás adatai szerint a fenti időpontoktól az ... Kft., illetve a ... Kft. tagjai az I. és a II. rendű alperesek.

A felperes 2008. szeptember 5-én előterjesztett, utóbb módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a ... Kft.-ben, valamint az ... Kft.-ben meglévő üzletrészei átruházására vonatkozó szerződések a Ptk. 217. § (1) bekezdése és a Gt. 127. § (2) bekezdése alapján semmisek, az érvénytelenség jogkövetkezményeként „az eredeti állapot helyreállítása" érdekében a cégbíróságnál a Ctv. 76. § (1) bekezdés b) pontja szerinti hivatalbóli törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezését kérte. A kereseti előadás szerint a peres felek ugyan tárgyaltak arról, hogy a felperes és a III. rendű alperes üzletrészét az I. rendű és a II. rendű alperesek egymás között egyenlő arányban névértéken megveszik, azonban az üzletrészek átruházása tárgyában a felek nem kötöttek a Gt. 127. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, írásbeli üzletrész adásvételi szerződést. Az üzletrészek átruházására irányuló kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítást a valamennyi fél által aláírt társasági szerződést módosító okiratok sem tartalmazzak, a XXV. számú PED-ben meghatározott feltételek hiányában ezért ezek az okiratok sem tekinthetők érvényes üzletrész átruházási szerződésnek, tekintettel arra is, hogy a társasági szerződéseket módosító okiratokat a felperes az azoktól elválaszthatatlannak tekintett üzletrész átruházási szerződés-tervezetekkel együtt küldte meg az alpereseknek, a szerződést módosító okiratok ily módon csakis az üzletrész adásvételi szerződésekkel együtt értelmezhetők. Az üzletrész adásvételi szerződések és a társasági szerződésmódosításoknak a felperesi üzletrészek átruházására vonatkozó rendelkezései a Ptk. 205. § (1) és 217. § (1) bekezdésében, valamint a Gt. 127. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel semmisek, ezért a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján a szerződéskötés előtt fennállott helyzet helyreállításának van helye akként, hogy az üzletrész átruházási szerződések semmisségére tekintettel a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárás keretében ismételten a felperest jegyzi be a cégjegyzékbe az üzletrészek tulajdonosaként.

A II. és a III. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy a XXV. számú PED-ben foglaltakra is figyelemmel a felperes üzletrészeinek átruházása tárgyában a társasági szerződést módosító okiratokba foglaltan a Ptk. és a Gt. felperes által hivatkozott rendelkezéseinek maradéktalanul megfelelő, az üzletrész átruházási szerződés kellékeit tartalmazó megállapodások jöttek létre. A felperes keresete egyebekben a II. és a III. rendű alperesekkel szemben azért is megalapozatlan, mert az I. rendű alperessel kötött szerződésekre alapítva felperes kizárólag az I. rendű alperessel szemben jogosult bármilyen igény érvényesítésére. Az alperesek vitatták azt is, hogy az üzletrész adásvételi szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményeként lehetőség lenne az eredeti állapot Ptk. rendelkezései szerinti helyreállítására, arra hivatkoztak, a Ctv. ilyen esetekre irányuló speciális rendelkezései alapján a felperes a változásbejegyző végzés közzétételét követő 30 napon belül pert indíthatott volna a változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránt, amit elmulasztott.

Az I. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet, a per tartama alatt a ... Bíróság által 2009. február 11-én megnyitott csődeljárás (felszámolási eljárás) eredményeképpen az I. rendű alperes 2009. november 25-én megszűnt. (A végzés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.)

Az elsőfokú bíróság 2010. november 16-án meghozott 7. sorszámú végzésével az I. rendű alperes vonatkozásában a pert a Pp. 157. § g) pontja alapján megszüntette, tekintettel arra, hogy a keresetlevél benyújtását követően az I. rendű alperes felszámolási eljárás következtében megszűnt.

Az elsőfokú bíróság 2010. november 16-án kelt 19.G.40.128/2010/7. számú ítéletével a II. és III. rendű alperesek vonatkozásában a keresetet elutasította, és a felperest a II.-III. rendű alperesek részére személyenként 91.871 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolása szerint a rendelkezésre álló adatokból, okiratokból megállapíthatóan a felperesi üzletrészek átruházása tárgyában a felperes mint eladó és a II. és III. rendű alperesek mint vevők között külön okiratba foglalt üzletrész adásvételi szerződés nem jött létre, ugyanakkor a peres felek mindegyike által aláírt társasági szerződésmódosításokba foglaltan a felperes mint eladó és az I. rendű alperes mint vevő a Gt. 127. § (2) bekezdésében foglaltaknak maradéktalanul megfelelő üzletrész átruházási megállapodást kötöttek, ezek az okiratok a II. rendű alperes, valamint a III. rendű alperes közötti üzletrész átruházási szerződést is érvényesen tartalmazzák. A felperes ezért keresetében alaptalanul hivatkozott a közte és az I. rendű alperes között létrejött üzletrész adásvételi szerződés érvénytelenségére, a II. rendű és a III. rendű alperes és a felperes között pedig nem jött létre olyan üzletrész adásvételi szerződés, amely vonatkozásában felperes az érvénytelenség megállapítását és a jogkövetkezmények alkalmazását kérhetné. Mindezekre tekintettel a kereset elutasításának volt helye.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását, a keresete szerinti ítélet meghozatalát kérte azzal a kiegészítéssel, hogy a II. rendű és a III. rendű alpereseket a felperesi üzletrészek

vonatkozásában az eredeti állapot helyreállításának tūrésére kérte kötelezni. A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, mert annak ellenére, hogy keresetében az érvénytelenség megállapítását a Ptk. 217. § (1) bekezdésében foglaltakon túl a Ptk. 205. § (1) bekezdésére hivatkozással is kérte, az ítélet indokolásából nem tűnik ki, hogy a Ptk. 205. § (1) bekezdésére történt hivatkozását az elsőfokú bíróság miért találta megalapozatlannak. Egyebekben az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait fenntartva a felperes hangsúlyozta azt is, a perbeli üzletrész átruházási ügyletek írásba foglalt üzletrész adásvételi szerződés hiányában a Ptk. 217. § (1) bekezdésére és a Gt. 127. § (2) bekezdésére tekintettel is semmisek, ezért a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállításának van helye.

A II. rendű és a III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték, lényegében helyes indokaira tekintettel. A felperes fellebbezésében előadottakkal szemben az alperesek hangsúlyozták, az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett indokolási kötelezettségének, ítélete indokolásában kifejezetten rögzítette azt, hogy a társasági szerződést módosító okiratok tartalmából egyértelműen kitűnik a feleknek az üzletrész tulajdonjoga átruházását célzó akaratnyilvánítása, vagyis az, hogy a társasági szerződésmódosító okiratokban foglalt üzletrész átruházási nyilatkozatok megfeleltek a Ptk. 205. § (1) bekezdésének. Egyebekben az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a felperes és a II. rendű, illetve a III. rendű alperesek között nem jött létre olyan üzletrész adásvételi szerződés, amelynek érvénytelensége megállapítása íránt a felperes pert indíthatna. Az alperesek továbbra is vitatták, hogy az üzletrész adásvételi szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményeként sor kerülhetne az eredeti állapot Ptk. rendelkezései szerinti helyreállítására.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

A Ptk. 198. § (1) bekezdése szerint a szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

A 205. § (1) és (2) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges, ugyanakkor nem kell megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A Ptk. 216. § (1) bekezdése szerint eltérő rendelkezés hiányában a szerződés akár szóban, akár írásban megköthető, továbbá a szerződési akarat ráutaló magatartással is kifejezésre juttatható. A 217. § (1) bekezdése ugyanakkor kimondja azt is, jogszabály a szerződésre meghatározott alakot rendelhet. Az alakiság megsértésével kötött szerződés - ha jogszabály másként nem rendelkezik - semmis.

A szerződés tehát a szerződő felek, a szerződés alanyai között hoz létre jogviszonyt, a szerződésből eredő jogok, illetve kötelezettségek a szerződés

alanyait terhelik vagy illetik, a szerződés létrejöttéhez pedig az szükséges, hogy a felek megállapodjanak a szerződés lényeges tartalmi elemeiben és a szerződés létrehozására irányuló egyező akaratukat kifejezésre juttassák. A szerződés létrehozására irányuló kölcsönös és egybehangzó akarat, konszenzus hiánya azt eredményezi, hogy nem jön létre szerződés, míg a szerződés létrehozására irányuló kölcsönös és egybehangzó akaratnak a jogszabályban meghatározott alakiság megsértésével történő kifejezésre juttatása, kinyilvánítása a szerződés semmisségét, érvénytelenségét vonja maga után. Ebből következően a szerződés létrejöttének vizsgálata mindenképpen meg kell, hogy előzze a semmisség vizsgálatát, a semmisség vizsgálatára csakis a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével létrejött szerződés esetén kerülhet sor.

A Ptk. 234. §-ának (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére - ha a törvény kivételt nem tesz - bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség.

A bírói gyakorlat ugyanakkor csakis annak a szerződés alanyain kívüli harmadik személynek a szerződés semmissége iránti keresetindítási jogosultságát ismeri el, akit erre jogszabály kifejezetten feljogosít, vagy akinek a szerződés semmisségének megállapításához, illetve a semmisség jogkövetkezményeinek levonásához védelmezendő jogi érdeke fűződik. E feltételek hiányában a szerződés alanyain kívül álló harmadik személynek nincs perindítási jogosultsága a szerződés semmisségével összefüggésben, az érvénytelenség (semmisség) jogkövetkezményeinek levonására pedig csakis a szerződést kötő felek egymás közötti viszonyában van mód.

A perbeli esetben a felperes az üzletrészei átruházására irányuló szerződések semmisségének megállapítása iránti keresetét arra alapította, hogy az üzletrészek átruházása tárgyában az I. rendű és a II. rendű alperessel nem kötött a feleknek az üzletrésze átruházására irányuló, a Ptk. 205. § (1) bekezdése szerinti kölcsönös akaratát a 2006. évi IV. tv. (Gt.) 127. § (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően írásban kifejezésre juttató adásvételi szerződéseket, a jogszabályban kötelezően előírt alakiság megsértése miatt az üzletrész adásvételi szerződések semmiek.

Tekintettel arra, hogy a szerződés létrejöttének vizsgálata a már kifejtettek szerint a semmisség vizsgálatának előkérdését képezi, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor mindenekelőtt a perbeli üzletrész adásvételi szerződések létrejöttét vizsgálta. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, okiratok helytálló értelmezésével helyezkedett arra az álláspontra, hogy a felperesi üzletrészek átruházása tárgyában nem jött létre olyan külön okiratba foglalt üzletrész adásvételi szerződés, amelyre nézve felperes a semmisség megállapítását kérhetné.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor a II. rendű és a III. rendű alperesek vonatkozásában a keresetet azért is megalapozatlannak találta, mert a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a felperes és a II. - III. rendű alperesek nem kötöttek olyan üzletrész adásvételi szerződést, amely semmisségének megállapítására nézve a felperes perindítási jogosultsággal rendelkezne. A fellebbezésben előterjesztett, a II. és III. rendű alperesek tűrésre

kötelezésére irányuló keresetmódosítást a Fővárosi Ítéltábla érdemben nem vizsgálta, mert az a Pp. 247. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában meg nem engedett keresetmódosításnak minősül.

Annak következtében továbbá, hogy az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereseti kérelemre nézve az elsőfokú bíróság a pert jogerősen megszüntette, a felperesi fellebbezés az I. rendű alperes vonatkozásában sem vezethetett eredményre.

A Fővárosi Ítéltábla nem osztja az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy a valamennyi érintett által aláírt társasági szerződésmódosító okiratokba foglaltan a felperes és az I. rendű alperes, illetve a II. rendű és a III. rendű alperesek között üzletrész átruházási szerződések jöttek volna létre. Ezen megállapodásoknak a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti helyes értelmezésével ugyanis az állapítható meg, hogy e megállapodásokban a felek csak utaltak az üzletrész átruházás tárgyában létrejött jogügyletekre, anélkül azonban, hogy olyan jognyilatkozatot tettek volna, amely az üzletrészek átruházására, illetve megszerzésére irányuló kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánításként lenne értelmezhető. Az elsőfokú bíróság e kérdésben elfoglalt téves jogi álláspontja ugyanakkor a per érdemi elbírálását nem érintette.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fenti, részben eltérő indokolással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte a II. rendű és a III. rendű alperesek 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alkalmazásával az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló, az általános forgalmi adót is tartalmazó másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2011. június 2.

. Bánki Horváth Mária s. k.,
a tanács elnöke

. Felker László s. k.,
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,
bíró

A kiadmány hitelül

